

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 23. aprila 1873.

Obseg: Kako stoji s turško govejo kugo? — Vinorejcem na Krasu v prevdarek. — Še nekoliko o planinstvu sploh. — Gospodarske skušnje. — Nova cestna postava za deželo Kranjsko. (Dalje.) — Poglavitne odločbe nove postave za direktne volitve v državni zbor. — O stranki pravice ali pravni stranki Avstrijski. (Konec.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kako stoji s Turško govejo kugo?

Iz vseh krajev na gorenjskem Kranjskem, kjer se je izprva vnela goveja kuga, moremo danes poročati, da posihmal se ni na novo prikazala nikjer, ko je bila pobita bolna ali sumljiva živina.

V Medvodah med Ljubljano in Kranjem je pretekli teden krava poginila, pri kateri so pri raztelesenji se našla nektera sumljiva znamenja, ki so tem več sumljiva bila, ker so se goveda tega gospodarja gonila napajat po tisti poti, kodar so Hrvaške buše v Praše šle. V taci sumljivih okoliščinah veli postava v §. 21., da se stori vse, kar je treba, da, če bi sumljiva bolezen zares še drugo živinčce napadla in bi se ta potem za kužno spoznala, se brž zaduši kuga, da ne sega dalje. Modro je postava ta §. določila, ker skušnje vseh dežel kažejo, da se včasih, ko zdravniki ne vidijo bolne živine žive in ne morejo opazovati znamenj njenih, se bolezen za tako ima, da se ne more ne za nenevarno, pa vendar tudi ne za kužno priznati, in takrat je za varnost sosedov treba zaprtije sumljivega hleva in sumljive hiše. Se ve, da to razumeti, treba je več uma kakor ga ima kak živinsk mazač ali neveden župan.

Tudi na dolenskem Kranjskem se je kuga v Javorici po ostri izpeljavi postave mahoma zatrla; vsaj se dozda ni nič več slišalo o kugi ondi.

Al v drugi vasi v Krškem okraju na Dolenskem se je vnela, namreč pri sv. Lorencu. Komisija je edino kuge sumljivo kravo pobiti dala in s tem menda zatrla kugo.

Za stražo na meji Kranjski in Hrvaški je dovolilo c. k. vojno ministerstvo sedaj deželi Kranjski več vojakov, ki so res potrebni zato, ker, kakor Zagrebški časnik „Obzor“ piše, se je goveja kuga malo da ne vnela po celi županiji Zagrebški. Temu naznanilu pa dodaja to-le opazko: „Kdor je slišal v naših poslednjih listih poročila o postopanju policajno-zdravstvenih nadzornikov na sejnih, ne bo se ni malo čudil tej žalostni novici“. Čujte župani in drugi, ki imate skrbeti, da se na tanko spolnuje postava, ne pa nečimurno ter je potem cela dežela tepena zarad take in enake nemarnosti.

Iz Koroškega ni bilo zadnje dni nič slišati o novi kugi. —

Vinorejcem na Krasu v prevdarek.

Odkar se je ostri teran vinorejcem prikupil in povzdignil v ceni, si tamošnji posestniki prizadevajo, pridelek pomnožiti, in to z zasajanjem novih brajd.

Po dosedanjem ravnanji in razpeljevanji brajd pride vprihodnje veliko svetá pod brajde; tudi se bode potrebovalo veliko več podpornega lesa, namreč rahelj in kolcev.

Vprašanje je tedaj: od kod se bode dobivalo podpornega lesa, ker ga na Krasu še toliko ni dobiti, kolikor ga je bilo do sedaj potreba?

Morebiti iz daljnih gozdov po visoki ceni? Ali to se bode komaj splačevalo.

Oziroma na to naj bi Kraševci v prevdarek vzeli sledeči nasvèt:

Pri zasajanju novih brajd naj se sadi trtni grm po 11 čevljev narazen, in v sredo vmes en klen, dobro močan, da bode v treh ali štirih letih blizo dva palca debel dorastel. Kedar trte izrastejo, naj se za razpeljevanje privežejo remeljni ali še boljše smrekovi drogovi na klene, prvi do dva čevlja, drugi kake tri in pol in tretji pet čevljev od tal, in na te naj se privezujejo trtne čoke. Tako bodo vse trte stale po konci, dosti manj tal zadevale in ne potrebovale druge podpore.

Skušnje bodo kmalu pokazale, kakošen dobiček bi ta preuredba donášala. O...

Še nekoliko o planinstvu sploh.

Kakor slišimo, glasi „Novic“ o združenji gospodarstva na planini niso bili klici vpijočega v puščavi. To nas veseli. Da še bolj pritisnemo na dobro voljo naših gospodarjev, ki imajo posestva na planinah, naj dodamo še to, kar piše knjižica „Zboljšanje gospodarstva na planinah“, ki ni v tolikih rokah, kakor bi želeli, da bi bila.

Tako premožnih planinarjev — beremo ondi — se menda po Slovenskem le malo najde, ki bi mogli z največim pridom oskrbovati vse, kar je pri umnem planinstvu potrebno in koristno. Mali gospodarji pa ne morejo nikakor dobivati, ako je vsak sam za-se, velikega dobička iz stanarij ali planinstva. Najboljše je tedaj tudi tukaj, da se posamesniki združijo in si drug drugemu pomagajo. „V združbi je moč“ pravi star pregovor, ki je tudi popolnoma resničen, kajti cela soseska ali več družnikov skupaj si gotovo lažje napravijo in oskrbijo vse to, česar potrebujejo, da se more planina in stanarija vedno v najboljšem stanu obdržati,